

Slovenska »trojka«, guverner Banke Slovenije Boštjan Jazbec, finančni minister Uroš Čufer in premierka Alenka Bratušek, naj bi bila Slovenijo rešila pred pritiski. Kako huđi so bili? /Foto: Borut Krajnc

SALONSKI BOJEVNIKI

Kako je evropska komisija »pritiskala« na Slovenijo.
In kako se ji je Slovenija »upirala«.

Piše Borut Mekina

Kaj je to pritisk Evropske unije? Kako se kaže in kako se mu varuhi slovenskega nacionalnega interesa postavijo po robu? Se borijo kot levi? Gredo na nož? »Lahko vam pokažemo vse svoje zahteve in vse sestanke, na katerih smo se trudili, da se to ne bi zgodilo, vendar je bila nazadnje preprosto postavljena zahteva, da moramo izbrisati imetnike podrejenih obveznic,« je nedavno na primeru krpanja bančne luknje in razlaščenja malih lastnikov obveznic NLB razmere dramatično opisal guverner Banke Slovenije Boštjan Jazbec. Jazbec naj bi se bil boril. A je bil nazadnje poražen.

Najpomembnejši dosežki vlade Alenke Bratušek so bili seveda sanacija bančnega sistema, izvedba stresnih testov in dokapitalizacija bank, kjer se je t. i. slovenska trojka postavila po robu tujim silam. Boj naj bi bil hud. Še celo v formalni odločbi Banke Slovenije o izrednih ukrepih, s katerimi je ta banka nazadnje tri slovenske državne banke dokapitalizirala z več kot tremi milijardami evrov, so razmerja opisana srhljivo odkrito. V dokumentu piše, da je stresne teste, za katere smo plačali 30 milijonov evrov, »zahtevala od Vlade RS Slovenije« evropska komisija. Prav – bilo je napeto. A kako je, čisto konkretno, »Bruselj« vse to zahteval? Stresne teste, dokapitalizacijo bank po svojem modelu

in sedaj še privatizacijo? Kako se ti domnevni pritiski kažejo čisto praktično in plastično, iz prve roke?

V uredništvu smo pridobili elektronska sporočila, ki so si jih pošiljali predstavniki finančnega ministrstva in evropske komisije v času krpanja bančne luknje, torej slovenskih priprav na dokapitalizacijo bank leta 2013. Iz tega dopisovanja izhaja, da posebej krvavega boja, vsaj prvoborcev na slovenski strani, ni bilo. Dejansko so slovenski uradniki brez prevelikega upiranja posamezne sporne rešitve bruseljskih uradnikov razmeroma hitro sprejeli in jih prepisali v slovensko zakonodajo. Če je upor, ki ga recimo omenja guverner Jazbec, obstajal, je bil bolj miselni. Evrokrati, nižji uradniki, člani delovne skupine »*finančna kriza*« iz direktorata evropske komisije za konkurenčnost, so naše uradnike poučevali, zavračali predloge, spreminjali nekatere formulacije in se celo v imenu finančnega ministrstva opredeljevali do zahtev slovenske civilne družbe.

Primer, ki ga opisujemo, se nanaša na noveliranje zakona o bankah. Noveliran je bil septembra lani zaradi priprav države na dokapitalizacijo bank. Evropska komisija je namreč 1. avgusta lani sprejela novo interpretacijo pravil o državnih pomočeh; v EU torej ni bila sprejeta obvezna uredba ali direktiva, temveč so v komisiji sprejeli zgolj

Elektronska pisma, ki so si jih pošiljali slovenski in bruseljski uradniki v času slovenskega reševanja bančne luknje, kažejo, da se Slovenija pritiskom ni uprla.

Se je morala Bratuškova ukloniti tedanjemu predsedniku evropske komisije Joséju Manuelu Barroso? Dovolj so bile že pripombe nižjih uradnikov. / Foto: Profimedia

drugačno, svojo interpretacijo splošnih določb pogodbe o EU. Natančneje, iz evropske komisije so tedaj sporočili, da morajo še pred državnim posredovanjem pri reševanju bank pomagati tudi t. i. imetniki hibridnih ali podrejenih obveznic, ki so sprejeli višje tveganje od navadnih komitentov in so na svoje vloške (obveznice) lahko dobivali tudi (malce) višje obresti. Po mnenju evropske komisije bi morali biti ti deloma razlašeni še pred dokapitalizacijo, bodisi s konverzijo v delnice bodisi z delnim odpisom vrednosti. Čeprav je šlo le za drugačno interpretacijo, je Slovenija »upoštevala predlog bodočih predpisov«, kot zadevo upravičujejo v Banki Slovenije.

Zamisel je sicer logična in vredna upoštevanja. A konkretno sta pri NLB obstajala dva tipa takšnih papirjev. Enega so večinoma

kupovali t. i. dobro poučeni vlagatelji, drugega pa navadni državljani. Toda razlika med tema dvema skupinama ni bila zgolj v poučenosti. NLB je še pred začetkom spreminjanja zakonodaje zaprosila za dve analizi, eno pri domačem Inštitutu za primerjalno pravo, drugo pri frankfurtski odvetniški pisarni Clifford Chance. Obe ustanovi sta poudarili, da glede razlastitve t. i. dobro poučenih imetnikov obveznic t. i. tipa UT2 ni nejasnosti, saj so kupci tveganje prevzeli nase. Drugače pa je pri skupini imetnikov podrejenih obveznic tipa LT2, saj so te kupovali navadni državljani, takšno prakso pa je dovolila tudi Banka Slovenije. V tem primeru, so poudarili Clifford Chance ter dr. Lojze Ude in dr. Matija Damjan v imenu Inštituta za primerjalno pravo, razlastitev ni skladna niti s pravili EU niti s slovensko ustavo. Kvečjemu bi lahko

tem papirjem sporazumno znižali vrednost, so menili, kot recimo v Španiji.

In tukaj se sedaj kaže, koga so na finančnem ministrstvu upoštevali: čeprav so bili do zahtev evropske komisije kritični tudi v domači agenciji za zavarovalni nadzor, v združenju bank in kasneje v zakonodajno-pravni službi državnega zbora, kjer so ukrepe označili za »nesorazmerne«, je finančno ministrstvo upoštevalo zgolj mnenja treh ali štirih nižjih uradnikov evropske komisije. Dopisovanje med ministrstvom in komisijo kaže, da je Slovenija popustila razmeroma hitro. Recimo: tedanji državni sekretar na ministrstvu Mitja Mavko je sicer pravni mnenji Inštituta za primerjalno pravo in pisarne Clifford Chance poslal evropski komisiji, a mu je nato čez nekaj dni, 9. septembra 2013, uradnik Franck Dupont, ki niti

Sporno dopisovanje

Kako so nižji uradniki evropske komisije spreminjali slovensko bančno zakonodajo

Dopisovanje med uradniki ministrstva za finance in uradniki evropske komisije se je začelo v začetku septembra 2013, ko je ministrstvo pripravilo predlog novele zakona o bančništvu. Tega je nato preoblikovalo v skladu z zahtevami posameznih uradnikov komisije. V nadaljevanju objavljamo kronološki pregled nekaterih sporočil, ki so si jih izmenjevali ministrstvo za finance in nižji uradniki evropske komisije, člani oddelka »D5 državna pomoč III« znotraj delovne skupine »finančna kriza«, ki je del pododdelka D, podrejenega namestnikom generalnega direktorja; ti odgovarjajo generalnemu direktorju za konkurenčnost, ki v hierarhiji komisije dela za posamezne komisarje.

4. september 2013

Nižji uradnik komisije Franck Dupont piše Mitji Mavku, državnemu sekretarju: »Dragi Mitja, iz najinega pogovora prejšnji teden sem razumel, da nam nameravate poslati predlog in pravno oceno okrepljene porazdelitve bremen podrejenih dolžniških instrumentov. Razumel sem, da nam nameravate poslati neki dokument konec minulega tedna/jna začetku tega tedna? ...«

9. september 2013

Mavko odgovori Dupontu: »Kot dogovorjeno, vam pošiljam pravno mnenje glede možnosti bail-ina (razlastitve lastnikov podrejenih obveznic, op. a.) pri procesu državne pomoči NLB. Veseli bomo vaših pogledov na to.«

16. september 2013

Dupont odgovori Mavku: »Dragi Mitja, glede razprave z vašimi kolegi minuli petek

pravnik ni, preprosto sporočil, da po njihovem »pravni argumenti Slovenije, zakaj to ni mogoče, ne vzdržijo presoje«. Nato pa je v nadaljevanju še dopisal prikrito grožnjo, da bo komisija Sloveniji prižgala zeleno luč za dokapitalizacijo konec oktobra ali v začetku novembra, a le »če se strinjamo o vseh odprtih vprašanjih ...«.

Mavko, ki mu je ministrstvo za finance z letošnjim 1. avgustom ustvarilo dobro plačano delovno mesto svetovalca direktorja v pisarni Evropske banke za obnovo in razvoj, sploh ni zahteval pojasnil in je želje komisije takoj sprejel, slovenski uradniki, poleg

bi vam rad sporočil, da cenimo napredek pri okrepljeni porazdelitvi bremen na hibridne instrumente UT2 (Slovenija je privolila v izbris hibridnih obveznic brez nadomestila, ki so jih kupovali dobro poučeni investitorji, op. a.), četudi za zdaj še nimamo natančne formulacije. Hkrati pa nas skrbi pomanjkanje predlogov glede okrepljene porazdelitve bremen na nehibridne instrumente LT2 (Dupont želi, da Slovenija brez nadomestila razlasti tudi lastnike obveznic NLB26, ki so jih pri bančnih okencih kupovali državljani, op. a.). *Pravni argumenti, ki jih omenja Slovenija, češ da ni mogoče napisati kakovostne zakonodaje, da bi izpeljali to okrepljeno porazdelitev bremen, ne vzdržijo natančne presoje. Različni argumenti, ki so jih omenjali vaši kolegi, so bili vsi ovrženi v naši debati zadnji petek ... Glede časa v zvezi z odločitvijo o NLB bi rad ponovil, da nameravamo dokončati odločitev, ki bo predstavljena komisarju konec oktobra/jna začetku novembra, če se strinjamo o vseh odprtih zadevah. To vključuje tudi pogoj, da najdemo primerne rešitev glede okrepljene porazdelitve bremen instrumentov UT2 in LT2.«*

Nižji uradnik Dupont, ki ni pravnik, je v tem sporočilu rokohitrsko zavrnil pravni mnenji, ki ju je naročila Slovenija. Na koncu Sloveniji tudi prikrito grozi, podarja, da je razlastitev lastnikov podrejenih obveznic pogoj, da bo evropska komisija dovolila dokapitalizacijo. A EU tedaj še ni imela obvezujoče pravne podlage za takšno zahtevo, pozneje sprejeta direktiva pa je veliko milejša od tega, kar v tem sporočilu zahteva Dupont. Ta je od Slovenije zahteval popolno razlastitev, t. i. »okrepljeno porazdelitev bremen«, direktiva pa zahteva »zmanjšanje vrednosti glavnice«. Kljub temu se državni sekretar Mavko temu ni uprl, niti ni zahteval navedbe nasprotnih argumentov.

3. in 4. oktober 2013

Urška Cvelbar, vodja sektorja za finančni sistem, piše skupini uradnikov, potem

Mavka še vodja sektorja za finančni sistem Urška Cvelbar in vodja oddelka za bančništvo Andrej Žagar, pa so potem komisiji pošiljali različne verzije sprememb zakona, do katerih so se uradniki evropske komisije opredeljevali in med drugim tudi zahtevali, kaj naj bo dodano ali zbrisano. Šlo je za pripombe nižjih uradnikov komisije, članov oddelka »D5 državna pomoč III« znotraj delovne skupine »finančna kriza«, ki je del pododdelka D, podrejenega namestnikom generalnega direktorja, ti so podrejeni generalnemu direktorju za konkurenčnost, ta pa je podrejen komisarjem, ki so odgovorni

ko vlada novelirani zakon o bančništvu pošlje v parlament. Nekaterim pošlje tudi alternativne predloge Društva **malih delničarjev** Slovenije: »Dragi vsi, v prilogi vam pošiljamo prevode spremenjenih členov zakona o bankah. Smo na razpolago za podrobnejšo razpravo in za odgovore na vaša vprašanja, ki jih morda imate.« Sledijo odzivi uradnikov.

7. oktober 2013

Uradnica Sandrine Scheller piše Cvelbarjevi v zvezi z dopolnili, ki so bila k zakonu o bančništvu sprejeta v parlamentarni proceduri: »Draga Urška, hvala za poslano prevode spremenjenih členov. Vidimo, da so bile naše splošne pripombe upoštevane, toda ostaja še število zadev, ki bi jih morali določiti pri nadaljnjem spreminjanju zakona o bančništvu. Naši komentarji, ki se nam zdijo pomembni, so v priložki. Najpomembnejše pripombe imamo glede tega: novi odstavek člena 253 a še naprej močno omejuje uporabo instrumenta bail-in. Referenca na šestmesečno obdobje naj bo zbrisana. Nadalje, uporaba izrednih ukrepov (...) mora biti povezana z nesposobnostjo banke, da sledi ukrepom nadzornega organa, in ne s prehodom v negativni kapital ...«

14. oktober 2013

Cvelbarjeva odpiše Schellerjevi: »Draga Sandrine, za začetek bi se vam radi zahvalili za dodatne komentarje k osnutku dopolnil k zakonu o bankah. Glede vaših glavnih pripomb vas obveščamo, da: 1. komentar k prvemu odstavku člena 253 a je bil upoštevan, v skladu s tem je bil odstavek izbrisan ...«

15. november 2013

Cvelbarjeva piše Schellerjevi: »Draga Sandrine, včeraj je parlament ponovno glasoval in sprejel novelo zakona o bančništvu, tako da bo zakon kmalu stopil v veljavo ...« Schellerjeva odpiše: »Hvala, Urška, za te dobre novice ...«

predsedniku komisije. Slovenija se ni podredila komisarju, ne generalnemu direktorju direktorata, ne enemu od njegovih treh namestnikov, ne vodji podrejenega oddelka, ne vodji dela podrejenega oddelka, niti ne šefu posebne skupine dela pododdelka v oddelku 5, ampak njegovim podrejenim.

S finančnega ministrstva odgovarjajo, da naj bi pri pisanju zakona upoštevali zgolj »minimalne zahteve Evropske komisije«, glede dopisovanja pa, da so zakon morali spremeniti zaradi napovedi evropske komisije, da bo od 1. avgusta 2013 upoštevala drugačna pravila pri presoji o državni pomoči bankam.

Slovenija se ni podredila komisarju, ampak nižjim uradnikom komisije, članom oddelka »D5 državna pomoč III« znotraj delovne skupine »finančna kriza«, ki je del pododdelka D.

Vodja evroskupine, nizozemski finančni minister Jeroen Dijsselbloem, idejni vodja razlastitve imetnikov obveznic, je bil oktobra 2013 na obisku pri Jazbecu. Tedaj je dejal, da Slovenija »ni poskusni zajček«. / Foto Borut Krajnc

Pri pisanju zakonodaje naj bi finančno ministrstvo resda sodelovalo z evropsko komisijo, ji pošiljalo osnutke zakona, a na njen predlog, »zato so bili s Komisijo tudi izmenjani osnutki novele, kar je ustaljena praksa. Komisija je namreč želela, da kasneje ne bi prišlo do odprtih vprašanj pri izdaji odločbe o dovoljeni državni pomoči. Glede na to, da smo pri pripravi novele prejeli tudi mnenja (tudi civilne družbe), ki so izražala nestrinjanje z uporabo pravil o delitvi bremen, se nam je zdelo primerno in potrebno, da tudi ta mnenja predstavimo Evropski komisiji. Pred pripravo novele smo namreč želeli razjasniti vsa odprta vprašanja ...« so nam odgovorili.

Od finančnega ministrstva je seveda treba pričakovati, da sodeluje tudi z evropsko komisijo. Toda v konkretnem primeru je ta šele kasneje, maja 2014, sprejela obvezno direktivo, ki pa od drugih držav zahteva veliko manj – ne zahteva razlastitve lastnikov obveznic, ampak zgolj zmanjšanje vrednosti glavnice v določenem razmerju. Z drugimi besedami, Slovenija se je pustila diskriminirati. In to še ni vse. Kaže, da je nazadnje zahtevam EU prilagajala celo rezultate stresnih testov. Banka Slovenije in

ministrstvo za finance sicer vztrajata, da so bančno luknjo v državi izračunali tuji, neodvisni finančni izvedenci, a prodekan Fakultete za elektrotehniko dr. Tadej Kotnik, sicer tudi eden izmed razlaščenih obvezničarjev, je prišel do zanimive ugotovitve. Izračunal je, da so bili rezultati stresnih testov »za las« dovolj katastrofalni, da je bila razlastitev izpeljana. Vse to poraja sume, da je bil domnevno neodvisni in izredno drag pregled slovenskih bank nazadnje prikrojen v skladu z zahtevami komisije. Konec koncev to potrjuje tudi elektronsko dopisovanje, v katerem se je Slovenija s komisijo septembra pogajala o posledicah stresnih testov, še preden so bili ti 12. decembra dejansko opravljeni.

Danes tako rekoč vsi najpomembnejši slovenski ekonomisti, od dr. Ivana Ribnikarja, dr. Dušana Mramorja, dr. Mitje Gasparija, dr. Jožeta Mencingerja do dr. Franceta Arharja, ki je o tem spregovoril v eni od zadnjih števil Mladine, dvomijo o verodostojnosti uradnega izračuna velikosti bančne luknje. Četudi se je s sanacijo bančnega sistema zadolžitev Slovenije povečala za okrog 10 odstotnih točk in čeprav bo to postal glavni

argument za bodoče varčevalne ukrepe, Banka Slovenije, presenetljivo, še vedno ne želi pokazati, kako je bila luknja izračunana. Le zakaj ne? Junija letos je celo sprožila tožbo pred upravnim sodiščem proti informacijski pooblaščenki, saj ne želi razkriti načina izračunov, torej metodologije, pri čemer se sklicuje prav na novelo zakona o bančništvu, ki jo je Sloveniji napisala komisija.

Zakaj si je evropska komisija Slovenijo izbrala za »poskusnega zajčka«? Da lahko sedaj od nje zaradi velike bančne luknje zahteva pospešeno privatizacijo, kot menijo nekateri? Sabina Lange, ki je zaposlena na maastrichtskem Evropskem inštitutu (EIPA), ki usposablja javne uslužbenke po vsej Evropi za delo v EU, pravi, da opisani primer ni osamljen. Opaža, da evropska komisija tudi tako ob pomoči zainteresiranih ali dovetnejših članic EU uveljavi svoje zamisli, za katere (še) ni podpore v Svetu EU in zlasti ne med ključnimi državami članicami. Dejstvo je, pravi Langejeva, da je evropska komisija v procesu širitve EU imela v novih članicah precej bolj proste roke kot v starih. Komisija jih je tudi podrobno spoznala in zato so novejšje članice, predvsem ker gre za manjše in večinoma mlade države z omejenimi viri in izkušnjami, dovetnejše.

»Številne novejšje članice, ne samo Slovenija, danes opažajo, da so morale v nekaterih primerih postati bolj papeške od papeža, saj je komisija izkoristila svojo vlogo v pridružitvenem procesu za oblikovanje agende 'vedno tenejšega povezovanja' in s tem za pritisk na stare članice,« pravi Langejeva. »Ena izmed posledic tega institucionalnega boja znotraj EU, ki se je v času krize zgolj še stopnjeval, je denimo ustanavljanje novih agencij, s katerimi države članice ohranijo večji nadzor nad ekspertizo in politiko, kot če bi komisija imela v rokah vse valeti,« dodaja.

Pri krpanju bančne luknje je bila Slovenija nedvomno pod pritiskom evropske komisije, a pod enakim pritiskom se je znašla tudi Avstrija pri odpravljanju skoraj šestmiliardne luknje, ki jo je naredila njena banka Hypo. Slovenija je evropsko komisijo za dokapitalizacijo zaprosila januarja 2013, vmes je privolila v stresne teste in še v spremembo zakonodaje, evropska komisija pa ji je nato dokapitalizacijo dovolila šele 18. decembra 2013. Avstrija je za dokapitalizacijo Hypa zaprosila veliko kasneje, 30. junija

Poskusni zajci

Kako smo breme reševanja bank »pravično« porazdelili pri nas in kako so ga v drugih evropskih državah

Piše: Urša Marn

Slovenija je za zdaj edina članica EU, ki je pred dodelitvijo državne pomoči nasledlim bankam izvedla izbris, to je popoln odpis vseh podrejenih bančnih obveznic brez nadomestila. Podrejene upnike treh največjih državnih bank, NLB, NKBM in Abanke, je 'postrigla' stoodstotno. V obveznice bank niso vlagale samo zavarovalnice in drugi dobro poučeni vlagatelji, ampak tudi okoli dva tisoč posameznikov. Njihove terjatve do bank se niso odpisale le delno, temveč v celoti. Tako daleč niso šli nikjer drugje v Evropi, niti v tistih državah, ki so bile deležne izdatne finančne pomoči trojke (Grčija, Portugalska, Irska, Španija). Slovenija ni vključena v program trojke, pa se je kljub temu podredila pritiskom Bruslja. »Ne poznam države, ki ne bi bila deležna finančne pomoči trojke, pa bi kljub temu v svojo zakonodajo že implementirala koncept 'bail-in',« je bil nad ravnanjem naše vlade začuden dr. France Arhar, bivši guverner Banke Slovenije, zdaj pa predsednik Združenja bank Slovenije. Uradniki slovenskega ministrstva za finance se branijo, da Slovenija ni izjema, ker da je popoln odpis podrejenih obveznic že deset mesecev pred nami izvedla Nizozemska. A gre za zavajajočo informacijo. Res je, da so na Nizozemskem februarja lani razlastili imetnike podrejenih in hibridnih obveznic nizozemske banke SNS Reaal. Toda naši uradniki prikladno zamolčijo, da je SNS Reaal le pet mesecev zatem vsem razlaščenecem, ki niso imeli statusa dobro obveščene poklicnega vlagatelja, ponudila poplačilo celotne glavnice in še nekaj obresti nanjo. Banka tega ni storila iz altruizma, temveč iz strahu, da bi izgubila tožbo, ki so jo na sodišču proti njej vložili razlaščenec – poraz na sodišču bi jo stal bistveno več, kot jo je ponujeno poplačilo.

2013, evropska komisija pa ji jo je brez spremembe zakonodaje dovolila že 3. septembra. Avstriji tudi ni bilo treba najeti dragih tujih svetovalnih hiš, ampak je velikost luknje ugotovila v delovni skupini, kot so nam pojasnili na njenem finančnem ministrstvu, v kateri so sodelovali predstavniki ministrstva in centralne banke.

Mnoge evropske države so svoje ključne banke izdatno dokapitalizirale že v prvih letih krize, ne da bi jim bilo treba pred dodelitvijo državne pomoči pridobiti dovoljenje Bruslja in ne da bi tveganje prenesle na podrejene upnike bank. Tiste države, ki so podrejene upnike vendarle 'postrigle', pa tega niso storile stoodstotno. Ko je Španija decembra 2012 dodelila državno pomoč štirim velikim bankam (Bankia, Catalunya, Gallego in NCG), je imetnikom podrejenih bančnih obveznic odpisala od 11 do 15 odstotkov terjatev, imetnikom njihovih hibridnih obveznic pa od 36 do 40 odstotkov terjatev. Leta 2012 so v Grčiji zasebnim imetnikom tamkajšnjih državnih obveznic 'postrigli' za 53 odstotkov njihovih terjatev. Še najdlje so šli na Cipru: marca 2013 so varčevalcem največje ciprske banke BoC odpisali za 47 odstotkov prihrankov nad sto tisoč evrov. Leto dni pozneje so analitiki Economistu ugotavljali, da reševanje ciprske banke BoC z denarjem njenih upnikov še zdaleč ni rešilo te banke, saj je njeno finančno stanje vse slabše, kar je v pretežni meri posledica 'striženja' in njenih stranskih učinkov. Vlagatelji in varčevalci te banke so zaradi 'striženja' izgubili zaupanje, zaradi česar se BoC ne more več zadolževati z izdajanjem obveznic, vloge varčevalcev in podjetij pri tej banki pa naglo kopnijo. 8. marca letos so v Economistu zapisali: »Zaračunati stroške reševanja bank njihovim posojilodajalcem in ne davkoplačevalcem se je zdelo dobra domisljica, a se to na Cipru ni obneslo.«

Seveda je pravično, da večji del bremena reševanja bank nosijo tisti, ki so več tvegali, zato da se tako vsaj malo prizane-se davkoplačevalcem. Toda po drugi strani: ali niso tudi imetniki podrejenih obveznic davkoplačevalci, ki poleg vseh drugih davkov v državni proračun plačujejo še davek od prejetih obresti? Država z zasegom premoženja vlagateljem res prihrani nekaj denarja proračunu, toda že leto ali dve pozneje banka prav zaradi 'striženja' lahko ustvari dodatno izgubo, večjo od prihranka, ki ga prinese 'striženje'. V končni fazi lahko 'striženje' za davkoplačevalce pomeni več škode kot koristi. 'Striženje' ne krepi zaupanja v bančni sistem, nasprotno, zaupanje ruši. Prav izguba zaupanja je glavni razlog, zaradi katerega je guverner avstrijske centralne banke Ewald Nowotny

Ko je nato Avstrija šele na podlagi direktive iz maja 2014 novelirala zakon o bančništvu, je avstrijski predsednik Heinz Fischer ob podpisu zakona letos poleti sporočil, da sam dvomi o ustavnosti rešitve. V Sloveniji pa je finančni minister Uroš Čufer na kritike, da Slovenija pri odpravljanju bančne luknje neustavno prikrajšuje celo navadne

februarja letos izjavil, da ne bo privolil v nobeno 'striženje' upnikov koroške banke Hypo Alpe-Adria. Avstrijski davkoplačevalci so za reševanje nasledle Hypo banke doslej namenili že 5,5 milijarde evrov, kljub temu pa podrejeni upniki te banke (še) niso bili razlaščeni. Avstrijski parlament je julija sicer sprejel zakon, ki omogoča 'striženje', a mnogi dvomijo, da bo ukrep dejansko izveden. Večji imetniki podrejenih obveznic Hypa, med njimi je tudi Svetovna banka, so že napovedali, da razlastitve ne bodo dopustili oz. jo bodo izpodbijali na sodišču. Logično. Gre za milijone evrov. Samo zavarovalna družba Insuer Uniqua bi s 'striženjem' izgubila 34 milijonov evrov, zavarovalna družba Vienna Insurance bi izgubila 50 milijonov, Svetovna banka pa 150 milijonov. Avstrijski predsednik Heinz Fischer je priznal, da je zakon podpisal samo zato, da je odprl pot k njegovi ustavni presoji. Avstrija je zdaj pred enako dilemo kot Slovenija, z eno samo, a pomembno razliko: da smo pri nas razlastitev že izvedli, zdaj pa rešujejo zagato za nazaj. Razlastitev podrejenih upnikov NLB, NKMB in Abanke je že od decembra lani pred ustavnim sodiščem, še vedno pa ni znano, kdaj naj bi sodniki začeli presojo. Možno je, da se z odločitvijo namenoma zavlačuje, ker se čaka na rezultate vseevropskih obremenitvenih testov, ki bodo objavljeni konec oktobra. Ti rezultati bodo razkrili, koliko dodatnega kapitala potrebujejo ključne evropske banke, da bi se izognile nevarnosti stečaja. Šele oktobra bo jasno, ali vse države EU z uvedbo koncepta 'bail-in' mislijo resno ali pa nekatere (zlasti Nemčija) že od začetka računajo, da bodo svoje banke lahko sanirale brez prenosa tveganj na podrejene upnike bank. Treba je upoštevati, da gre pri Nemčiji za velike banke, Deutsche Bank je celo največja banka v evroobmočju – njena bilančna vsota znaša kar 2100 milijard evrov. Za primerjavo: bilančna vsota celotnega slovenskega bančnega sistema je na svojem vrhuncu, leta 2009, znašala 52 milijard evrov, danes pa znaša 40 milijard. Med vlagatelji v Deutsche bank, Commerzbank in druge velike nemške banke so tudi velike ameriške in britanske bančne skupine. Nemcem ni v interesu, da se ti vlagatelji razlastijo in odženejo. x

državljanke, male obvezničarje, večkrat ponovil: »Vse poteka tako, kot mora. Gre za standard v Evropi in tukaj problema ne bi smelo biti.« Pa čeprav je, kot razkriva interna komunikacija, tudi njegovo ministrstvo dvomilo o ustavnosti rešitve, ki jo je nato zaradi t. i. pritiska evropske komisije vpisalo v slovenski zakon. x